

Aan:  
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 19 april 2007

Ons kenmerk 16/5.4/2007002078

Onderwerp: Beantwoording vragen ex artikel 41 Reglement van orde inzake  
eenzaamheid bij ouderen

Geachte mevrouw Mastwijk,

In uw brief van 14 februari 2007 stelt u op grond van ex artikel 41 van het Reglement van orde vragen over eenzaamheid bij ouderen. Uw vragen hebben wij als volgt beantwoord.

Vraag 1

Landelijk wordt er veel aandacht gevraagd voor eenzaamheid bij ouderen. Uit een provinciaal Drents onderzoek uit 2002 blijkt ook in Drenthe dat veel ouderen zich eenzaam voelen. Zet de landelijke trend zich voort en hoe is het nu in Drenthe?

Antwoord 1

*Dit najaar publiceert de GGD een actuele stand van zaken.*

Vraag 2

Is het college bekend met het hierboven beschreven, bestaande project in Hoogeveen?

Antwoord 2

*Ja, dit project is in 2000 door de provincie gesubsidieerd op basis van cofinanciering.*



Vraag 3

Hoe verloopt het project; zijn hier al evaluaties van bekend bij het college?

Antwoord 3

*In 2002 is het project afgerond met een evaluatieverslag.*

Vraag 4

Is het college met ons van mening dat dit Hoogeveense project provinciebreed zou moeten worden uitgevoerd?

Antwoord 4

*In 2002 is uit de evaluatie niet gebleken dat er bij gemeenten behoefte bestaat aan genoemd project.*

Vraag 5

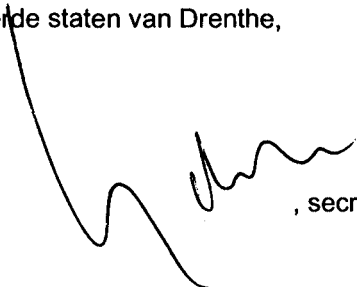
Is het college bereid gemeenten te stimuleren (ook met financiële middelen) dit project ook op te pakken?

Antwoord 5

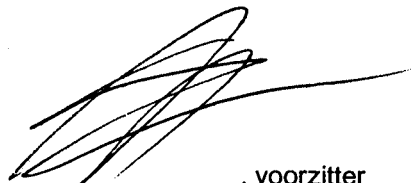
*Wij willen de rapportage van de GGD afwachten. Tegen die tijd zullen wij u zo mogelijk informeren.*

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,



, secretaris



, voorzitter

Bijlage(n):  
gm/coll.

PROV. BESTUUR VAN DRENTHE	
No.:	2007002078
Ingek.:	15 FEB 2007
AFDELING	BJC CW
TE BEH. DOOR:	
DWS:	G.AFD.:

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe  
Postbus 122  
9400 AC Assen

Hoogeveen, 14 februari 2007

Betreft : schriftelijke vragen ex art. 41 van het Reglement van Orde inzake eenzaamheid bij ouderen

Geachte heer Ter Beek,

Naar aanleiding van een artikel van dinsdag 13 februari j.l. in het Dagblad van het Noorden, voorpagina: "Veel ouderen kwijnen weg." Wil de CDA fractie u het volgende voorleggen.

#### Inleiding.

Ouder worden en ouder zijn gaat regelmatig gepaard met fysieke, sociale en financiële beperkingen. Een van de gevolgen hiervan is vaak vereenzaming, sociaal isolement. Nederland heeft zo ongeveer 240.000 geïsoleerde ouderen (onderzoek prov drenthe 2002 en dit aantal neemt alleen maar toe.

Drenthe hoort tot een van de sterkst vergrijzende provincies. De verwachting is dat in 2015 in onze provincie 27% van de bevolking ouder is dan 65 jaar. Uit onderzoek blijkt dat iets meer dan een kwart van de 65-plussers zich eenzaam voelt. Factoren die daarbij meespelen, zijn het niet meer deelnemen aan het arbeidsleven, de kinderen de deur uit zijn, een slechtere gezondheid, niet (meer) kunnen autorijden of door het wegvallen van mensen om hen heen.

#### Algemeen

Ouderenonderzoek door de GGD uitgevoerd in Hoogeveen heeft aangetoond dat eenzaamheid onder ouderen in ruime mate voorkomt. Begin 1998 heeft de gemeenteraad van Hoogeveen een denktank ingesteld met als taak: onderzoek en ontwikkeling van maatregelen of activiteiten die een antwoord geven op het verminderen van gevoelens van eenzaamheid bij ouderen.

Daartoe is het pilot-project "Interventies bij eenzaamheid" ontwikkeld door de Stichting Welzijnswerk Hoogeveen, dat een antwoord geeft op die vraag. De gemeenteraadscommissie Welzijn heeft het voorstel op 29 juni 2000 aangenomen en een budget vastgesteld. Samen met financiering van de provincie Drenthe en het Juliana Welzijnsfonds is dit project 2 jaar lang uitgevoerd.

Er is in het project concreet gezocht naar producten en een werkmethode.

#### Doelen

De werkdoelen voor het project waren:

- Het verzamelen van kennis betreffende signalering van eenzaamheid (preventie)
- Het ontwikkelen van een signaleringsmodel (standaardisering)
- Het verkrijgen van inzicht(en) in de wijze waarop eenzaamheid te verminderen is.
- Het interveniëren in het eenzaamheidsgevoel van de individuele oudere.

### Doelgroep

In het pilotproject werd gericht op de doelgroep 55-plussers met klachten waarop geen duidelijk medisch antwoord op gegeven kon worden – de zogenaamde vage klachten. Het project wordt uitgevoerd voor senioren van 65+.

### Werkgebieden

Voor werkgebieden werden enkele Hoogeveense wijken uitgezocht waar men zeker wist dat er een grote doelgroep aanwezig was. (Anno 2007 in breder gebied)

### Voortgang

Men is gestart met 3 huisartsenposten, thans wordt in heel Hoogeveen meegewerkt. Er wordt gekeken vanuit de gezondheidstoestand van mensen. De huisarts signaleert. Hij is er voor opgeleid. Hij verwijst op vrijwillige basis door naar de Stichting Welzijns werk(SWW). Hier doet de ouderenwerker de intake. Naar gelang de mate van ernst wordt de client doorverwezen naar professionele hulp(ouderenwerker) of vrijwilligers. Als laatste is toegevoegd Icare. Via de medewerkers van Icare, die veelal bij de mensen thuis werken, kan ook veel worden gesignaleerd. Zowel huisartsen als icare-medewerkers zijn extra getraind.

### Vervolg

Naar nu blijkt is dit project een groot succes. In heel het land is er grote aandacht voor. Behalve in Drenthe. Daar de provincie Drenthe dit project mede gefinancierd heeft, vindt de CDA fractie dat zij zich meer moet inzetten om dit project provincie breed uitgevoerd te krijgen.

De CDA fractie heeft de volgende vragen:

1. Landelijk wordt er veel aandacht gevraagd voor eenzaamheid bij ouderen. Uit een provinciaal Drents onderzoek uit 2002 blijkt ook in Drenthe dat veel ouderen zich eenzaam voelen. Zet de landelijke trend zich voort en hoe is het nu in Drenthe?
2. Is het college bekend met het hierboven beschreven, bestaande project in Hoogeveen?
3. Hoe verloopt het project, zijn hier al evaluaties van bekend bij het college?
4. Is het college met ons van mening dat dit Hoogeveense project provinciebreed zou moeten worden uitgevoerd?
5. Is het college bereid gemeenten te stimuleren ( ook met financiële middelen) dit project ook op te pakken?

Met vriendelijke groet,  
Namens de CDA statenfractie,

Hilma Mastwijk-Beekhuijzen

Commissie Cultuur en Welzijn d.d. 20 juni 2007

Motivatie bij Agendapunt 8:

Beantwoording vragen ex artikel 41 reglement van orde van het CDA inzake eenzaamheid bij ouderen.

Uit onderzoek van de Vrije Universiteit in Amsterdam met de eenzaamheidsschaal blijkt dat ongeveer een derde van de 55-plussers eenzaam is en dat hiervan ongeveer 4% ernstig tot zeer ernstig eenzaam is. Dit onderzoek toont aan dat de kans op eenzaamheid vooral bepaald wordt door de gezondheid, de burgerlijke staat en de omvang van het sociale netwerk. Vooral ouderen met een slechte gezondheid die verweduwd of gescheiden zijn en een klein sociaal netwerk hebben, zijn eenzaam.

Onderzoek van de Universiteit van Utrecht naar sociaal isolement laat zien dat 25% van de 65-plussers in Nederland eenzaam is en 12% sociaal geïsoleerd. Ook uit dit onderzoek blijkt dat mensen (niet alleen 65-plussers) die gescheiden of verweduwd zijn vaker eenzaamheidsgevoelens hebben of sociaal geïsoleerd zijn.

### Onderzoek Drenthe 2002

In 2002 was 14% van de bevolking in Nederland ouder dan 65 jaar. Dit percentage zal de komende jaren stijgen naar 17% in 2015 en nog eens 10 jaar later tot 20%. Binnen deze groep neemt het percentage personen van 85 jaar en ouder toe, de zo genoemde dubbele vergrijzing.

Als gevolg van het feit dat gepensioneerden zich graag in de provincie vestigen, is Drenthe een van de sterkst vergrijzende provincies van Nederland. In 2002 was 16% van de bevolking ouder dan 65 jaar.

De verwachting is dat in **2015 in Drenthe 27% van de bevolking ouder dan 65 jaar** zal zijn. Vanaf 2010 wordt een hype verwacht van de zogeheten babyboomers.

Uit onderzoek komt naar voren dat ouderen grotere gezondheidsproblemen hebben, een achterstand hebben in sociaal-economisch opzicht en minder goed participeren in de samenleving

### 3.2 Eenzaamheid (vraag 29 t/m 31, 33)

Veel ouderen voelen zich eenzaam, een probleem dat ernstiger wordt met het toenemen van de leeftijd en in omvang groeit door de (dubbele) vergrijzing.

In dit onderzoek is evenals in de enquête van 1996 aan de hand van de eenzaamheidsschaal van De Jong en Gierveld vastgesteld hoeveel mensen zich eenzaam voelen. Door middel van een elftal uitspraken die betrekking hebben op de eigen situatie en de contacten die er zijn met anderen, kan berekend worden of een respondent eenzaam dan wel niet eenzaam is. Personen die van de elf items er twee of meer niet hebben ingevuld worden bij de analyse buiten beschouwing gelaten. Vervolgens is een indeling gemaakt naar de mate van eenzaamheid. In de tabel hieronder staan de resultaten weergegeven.

**Tabel 4: eenzaamheid onder ouderen naar geslacht, leeftijdscategorie, type huishouden, regio en ervaren gezondheid**

	niet eenzaam	matig eenzaam	eenzaam	zeer eenzaam
<b>totaal</b>	34%	40%	19%	7%
<b>mannen</b>	34%	41%	20%	5%
<b>vrouwen</b>	35%	39%	18%	9%
<b>65-74 jaar</b>	36%	41%	17%	6%
<b>75-plus</b>	31%	38%	22%	10%
<b>alleenstaand</b>	25%	34%	27%	14%
<b>niet alleenstaand</b>	38%	43%	15%	4%
<b>ZW Drenthe**</b>	34%	40%	21%	6%
<b>N&amp;M Drenthe**</b>	36%	39%	19%	7%
<b>ZO Drenthe**</b>	33%	40%	18%	8%
<b>(zeer) goed</b>	41%	40%	15%	4%
<b>gaat wel</b>	26%	39%	24%	11%
<b>nzb /slecht</b>	15%	35%	32%	18%

\* nzb betekent: niet zo best.

\*\* ZW = Zuidwest Drenthe; N&M = Noord en Midden Drenthe; ZO = Zuidoost Drenthe.

Bijna evenveel mannen als vrouwen voelen zich niet eenzaam, namelijk 34% en 35%. Echter relatief meer **mannen voelen zich matig eenzaam of eenzaam (totaal 61%) dan vrouwen (totaal 57%)**. Meer vrouwen voelen zich daarentegen zeer eenzaam in vergelijking met mannen, namelijk 9% tegen 5%.

Het percentage ouderen van 75 jaar en ouder dat zich niet eenzaam voelt is lager dan in de groep 65-74 jaar, respectievelijk 31% en 36%. De mate waarin deze eerste groep zich eenzaam voelt is ernstiger, 32% voelt zich eenzaam tot zeer eenzaam. Voor de groep 65-74 jarigen is dit 23%.

Van invloed op het eenzaamheidsgevoel is het al dan niet meer hebben van een partner. Alleenstaanden voelen zich eenzamer dan samenwonenden; van de alleenstaande ouderen geeft 41% aan zich (zeer) eenzaam te voelen, terwijl 19% van de respondenten die niet alleenstaand zijn aangeven dat ze eenzaam of zeer eenzaam zijn.

Tussen de drie regio's in Drenthe is geen verschil in eenzaamheidsgevoelens bij ouderen.

#### **Reden agendering:**

De CDA fractie vindt allereerst de beantwoording buitengewoon summier. Vooral op vraag 4 hadden wij een meer constructieve en visionaire opstelling verwacht.

Volgens mijn fractie is het "5 voor 12". Zoals hierboven in cijfers aangegeven is het hoog nodig dat er meer gedaan moet worden.

Nieuw verzoek:

De CDA fractie deelt niet de mening van GS om te wachten op het GGD rapport. Dit zou betekenen dat pas bij de begroting 2009 eventueel, als nodig, geld beschikbaar zal zijn.

De CDAfractie verwacht dat het GGD rapport onderschrijft wat niet alleen onze gedachten zijn, maar van velen, ook onderzoekers.

De CDA fractie wil dat er nu reeds in de begroting voor volgend jaar geld gereserveerd wordt voor verspreiding en implementatie van het project "interventie bij eenzaamheid bij ouderen" in heel Drenthe. Hierbij zal de hoogte van het bedrag bepaald worden door de omvang van het probleem Wij willen bovendien dat er in 2009 een evaluatiemoment plaatsvindt

Hilma Mastwijk  
Woordvoerder CDA